

schemer. De kleuren van dit tafereel zijn klaar en helder, hoog- en zuiver-
gestemd; na de wolkende duisternis harer vroegere verbeeldingen zien we
hier een wending naar het lichte gamma.

W. Steenhoff

DE RECLAMEPLAAT

Zou misschien de affiche, of de reclameplaat, niet de bij uitstek aange-
wezen kunstvorm voor onzen tijd zijn te achten? Of het meest reden van
bestaan kunnen hebben? Een overweging slechts. . .

Dat de kunst (of wat daarvoor wordt aangezien) een tijdperk van verval
doormaakt, werd reeds, een goede veertig jaar geleden, beweerd door een
franschen schrijver, wiens naam me ontschoten is, maar die toen als ge-
zaghebbend klank had. En hier was het – ook al heel wat jaren geleden –
Jozef Israëls, die getuigde: ‘wij zijn schilders van den twijfeltijd en van de
vreugdelooze handelingen.’ (’t Was, meen ik, nà zijn reis door Spanje)
Die twijfelmoedigheid is er sinds niet sterk op verminderd, evenmin valt
er nog veel te bespeuren van een meer vreugderijke, onbevangen han-
deling! Integendeel, onrust en ongedurigheid kenteekenen het kunst-
bedrijf thans meer dan ooit. Hoe herhaaldelijk zagen we niet in de laatste
jaartientallen de kunst van kleedij verwisselen – telkens weer bleek het
nieuwe pak te sleetsch of ondraagbaar. Het is anders dan in de werke-
lijkheid! Wanneer een nieuwe hoed, of een paar nieuwe schoenen aan-
vankelijk wat knellen, worden ze eenigen tijd dóórgedragen, uit de on-
dervinding, dat de vorm zich van zelf gaat zetten naar den bouw van
hoofd of voeten. De omhulling heeft zich aan te passen, wordt in een be-
paalden vorm gedwongen door de eigen-geaardheid der lichaamsdeelen
– wel te verstaan van een levend wezen, niet van een ledepop!

Als we nu de kunstgeschiedenis nagaan, zien we hoe telkens weer de
vormen evolueeren tot een bepaalde gesteldheid, zich voegend naar den
innerlijken, levenden, groei. Heden echter is de uiterlijke gedaantevor-
ming alweer voor een andere verwisseld vóór ze eenige kenteekens heeft
vertoond van dien innerlijken groei, zoodat we eerder aan een bekleede
ledepop kunnen denken.

En waar die cameleon-achtige toestand zoo lang aanhoudt, kon de
overweging, waarmee dit artikel aanvangt, dus bij ons opkomen.